

Til kommunen ved teknisk etat

Vår ref.: 38/ITW

Vår dato: 23.5.2017

Utfordringer med etablering av drivstoffanlegg med overgrunnstanker

Bakgrunn og problemstilling

Norsk Petroleumsinstitutt (NP) representerer bensinstasjonskjedene St1, Esso, Circle K, Uno-X og YX i det norske markedet. NP har den siste tiden fått flere henvendelser om hvilke krav som gjelder ved etablering av drivstoffanlegg, der drivstofftankene er plassert over bakken. Dette er anlegg som av bransjen betegnes som containerstasjoner. Det synes å være et økende antall containerstasjoner som nå etableres rundt om i landet. Dette gjelder både etablering av nye containerstasjoner og ombygging av eksisterende anlegg, som tidligere var for virksomhetens interne bruk, men som nå gjøres tilgjengelig for forbrukerne i bilistmarkedet. Disse anleggene skiller seg vesentlig fra de tradisjonelle bensinstasjonene, der alle tankene er nedgravd.

Etter det vi har forstått er det noe ulik praktisering av regelverk og sikkerhetskrav knyttet til etablering av denne type anlegg. Vi tillater oss med denne henvendelsen til lokale myndigheter å gjøre oppmerksom på forhold som vi som bransjeforening mener det er viktig å ha på plass ved behandling av søknader for etablering av containerstasjoner. Likelydende brev er således sendt til alle landets kommuner. NP ønsker en mer enhetlig praktisering av regelverket, og vil også løfte aktuelle problemstillinger inn for sentrale myndigheter.

Søknadsplikt og prosess

I henhold til plan- og bygningsloven § 20-1 er alle typer drivstoffanlegg søknadspliktige. I henhold til forskrift om byggesak § 4-3 er det gjort unntak fra krav til saksbehandling, ansvar og kontroll, for installasjoner som reguleres av brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter. Det er imidlertid ikke unntak fra søknadsplikten, og virksomheter som ønsker å etablere containeranlegg skal derfor søke kommunen om tillatelse. Direktoratet for byggkvalitet har utarbeidet et søknadsskjema for dette formålet i blankett 5174. I dette skjemaet er det listet opp en rekke forhold som skal beskrives nærmere og som skal følge søknaden. De materielle kravene til drivstoffanlegg reguleres av forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen. Mer utfyllende krav og anbefalinger fremgår av Temaveiledning om omtapping av farlig stoff, del 1 Drivstoffanlegg¹. Dette regelverket forvaltes

¹ <https://www.dsb.no/lover/farlige-stoffer/veiledning-til-forskrift/temaveiledning-om-omtapping-av-farlig-stoff/#forebyggende-sikkerhetstiltak--15---krav-til-installasjoner>

av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. I tillegg reguleres etablering og drift av drivstoffanlegg av forurensningsforskriften, som forvaltes av Miljødirektoratet.

Temaveiledning om bruk av farlig stoff Vedlegg 1² viser saksgangen for søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningsloven, og denne følger vedlagt. Saksgangen illustrerer hvilke dokumenter som må være på plass før det kan utstedes en ferdigattest. I skjemaet vises det til de ulike stedene i temaveiledningen der kravene er nærmere omtalt. Denne opplistingen er mer omfattende enn det som følger av skjemaet til Direktoratet for byggkvalitet, og det kan derfor vær litt uklart hvilken dokumentasjon som skal følge med den konkrete søknaden.

NP har fått opplysninger om at det også er noe uklart om containerstasjoner kan anses som midlertidige anlegg. Dette henger trolig sammen med at enkelte aktører definerer containerstasjoner som flyttbare stasjoner. Det fremgår nederst på side 6 i Temaveiledning om omtapping "Når anlegget er ferdig skal kommunen etter søknad utstede ferdigattest (eventuelt midlertidig brukstillatelse, med påfølgende ferdigattest)." Forskriften gir ingen unntak for containerstasjoner. Vår tolkning er at dette betyr at alle relevante krav også gjelder for disse, og at drivstoffanlegg ikke kan anses som midlertidige anlegg.

Krav til risikovurdering

I forbindelse med prosjektering av et drivstoffanlegg skal det utarbeides en risikoanalyse. Kravet følger av forskrift om håndtering av farlig stoff § 14, og i Temaveiledning om omtapping punkt 14, gir DSB en oversikt over de faktorene som det må tas hensyn til ved risikovurderingen. For eksempel skal det tas hensyn til plassering av anlegget i forhold til annen bebyggelse i nærområdet, fastsettelse av sikkerhetsavstander, fysiske innretninger for å hindre påkjørsel på fylleanlegget, samt drenerings- og oppsamlingsmulighet for eventuell lekkasje. Vi vil særlig peke på viktigheten av å forebygge søl og spill som renner ut i grunnen og viser til Temaveiledning om omtapping av farlig stoff punkt 15.2.6, der det fremgår at "Tankpåfyllingsstuss (påfyllingskasse e.l.) og drivstoffpumpe skal arrangeres slik at spill og søl av brannfarlig væske samles opp på en kontrollert måte, og ikke trenger ned i grunnen eller føres til overvanns- eller kloakkledning."

Med grunnlag i risikoanalysen og prosjekteringen skal det utarbeides en arealdisponeringsplan. Planen kan være et situasjonskart hvor alle installasjoner er inntegnet. Denne informasjonen er etter vår vurdering viktig for at kommunen skal kunne se at hensynene til sikkerhet og miljø er ivaretatt.

Utarbeidelse av bransjestandard

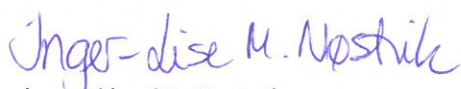
NP er svært opptatt av at drivstoffanlegg etableres på en slik måte at hensynene til både sikkerheten og miljøet ivaretas. NP vil derfor starte utarbeidelse av en bransjestandard som vil skissere alle de kravene som vi mener må være oppfylt for å ivareta kravene nevnt ovenfor. Vi vil komme tilbake med mer informasjon når bransjestandarden er klar.

² https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/farlige-stoffer-npf/industrisikkerhet/temaveiledning_bruk_av_farlig_stoff_del_1.pdf

Dialog med myndighetene

På bakgrunn av at det er noen uklarheter rundt hvilke krav som gjelder og hva som skal dokumenteres i en søknad om containerstasjoner, vil NP initiere en dialog med de tre direktoratene som forvalter regelverket på dette området. I den forbindelse er vi interessert i å belyse eventuelle uklarheter eller spørsmål som den enkelte kommune opplever. Ta derfor gjerne kontakt med oss, dersom dere har noen innspill som vi kan ta med oss inn i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen
Norsk Petroleumsinstitutt

Inger-Lise M. Nøstvik
Generalsekretær

Ingebjørg Telnes Wilhelmsen
Fagsjef

Vedlegg: Saksgangen for søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningsloven

Kopi: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Miljødirektoratet
Direktoratet for byggkvalitet

